

УДК 159.9:351.74(477)

СКЛЯР О. С.,

*викладач кафедри тактичної та спеціальної
фізичної підготовки факультету № 3*

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-6179-3329>;

ЄЛІСЄВА О. С.,

курсант 3 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-1245-2744>;

КОЛЕСНИКОВ В. В.,

*заслужений тренер України, старший викладач кафедри тактичної
та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3*

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-9603-3004>

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Додаткове психологічне навантаження та стресові фактори, серед яких інформаційне навантаження, постійний пригнічуючий емоційний фон, викликаний картинами людських жертв, руйнувань, перебування на межі життя та смерті, лягають додатковим тягарем, що впливає на психофізіологічне здоров'я поліцейського та рівень ефективності виконання завдань за призначенням. Актуальним залишається питання переосмислення моделі психологічної підготовки поліцейських та приведення її у відповідність до воєнного часу.

Ураховуючи режим воєнного стану, що діє в Україні наразі, необхідно, при виробленні моделі психологічної стійкості поліцейських, враховувати особливості підготовки військовослужбовців, адже нерідко військовослужбовці ЗСУ, виконуючи бойові завдання, взаємодіють з представниками НПУ. У цьому аспекті важливим є врахування зарубіжного досвіду, що ґрунтується на стандартах НАТО. Основні постулати психологічного забезпечення військових США в умовах війни зводяться до «формування ґрунтовних знань та уявлень про бойові дії; підвищення рівня професійних та бойових навичок, умінь; підвищення рівня психічної і фізіологічної витривалості; формування довіри до командирів, настановлення на беззаперечне виконання бойових наказів; виховання благонадійності та лояльності до політики держави; навчання основним прийомам психотехніки для зниження рівня психічних травм; формування образу ворога та вкорінення у свідомість ідеї морального обґрунтування будь-яких дій щодо ворога під час бою». Виходячи із даних позицій психологічна підготовка являє собою «процес прищеплення особовому складу здатності ефективно виконувати бойові завдання в умовах сучасної війни, витримувати будь-які фізичні та психічні навантаження». З урахуванням особливого призначення саме підрозділів поліції, які хоч і не беруть безпосередню участь у воєнних діях, проте нерідко опиняються на місцях, що знаходяться під обстрілами, важливим є врахування вищезокреслених позицій. Для військовослужбовців Великої Британії найважливішими завданнями психологічної підготовки є, по-перше, подолання страху та недопущення паніки, по-друге, встановлення та зміцнення позитивних взаємовідносин у колективі, по-третє, безперервне та впевнене управління (роль командирів) [1].

Для поточної стану психологічного супроводження поліцейської діяльності необхідне врахування основних факторів, що впливають на психіку поліцейських у бойовій

обстановці, а саме: небезпека (усвідомлення обстановки як такої, що загрожує їх життю); раптовість, тобто різка, неочікувана зміна обстановки; невизначеність (відсутність, недостатність або суперечливість інформації про умови бойової обстановки, склад і характер дій противника); новизна (наявність раніше невідомих елементів у бойовій обстановці); збільшення темпу бойових дій, тобто скорочення часу на прийняття рішення та виконання певних дій; дефіцит часу (умови, за яких успішне виконання завдання можливе не через просте збільшення темпу дій, а наприклад, через зміну структури діяльності) [2, с. 15].

В умовах ведення безперервних бойових дій, психологічна підготовка поліцейських повинна здійснюватися у посиленому режимі, що обумовлюється динамікою зміни оперативної обстановки. З урахуванням цього правоохоронці повинні бути заздалегідь готові діяти в екстремальних ситуаціях, що дозволить виробити такі якості, як впевненість у собі та колегах, самопідготовка, управління вмістом своїх емоцій та цілеспрямоване прийняття рішень. Для досягнення поставлених цілей раціонально впровадити певні зміни у фізичній та вогневій підготовці (відпрацювання тактики роботи у групах, в умовах ведення щільного вогневого контакту, з урахуванням загрози застосування важкого озброєння); проведення спеціальних вправ за допомогою психологічного тренінгу та імітацій оперативно-службової діяльності з метою створення емоційно-вольової стійкості (наприклад, відпрацювання алгоритму роботи на місці події, де є масові жертви, та присутня загроза подальшого ведення бойових дій).

Поруч із наявністю безпосередніх оперативно-тактичних завдань вироблення психологічної готовності поліцейських до виконання завдань за призначення в умовах війни, що характеризується відсутністю метушливості або замкнутості, обачливістю, рівною поведінкою; чітким, безпомилковим виконанням наказів і команд; нормальним фізіологічним станом (частота пульсу, дихання, колір обличчя тощо), для забезпечення нормального сталого психоемоційного стану необхідним є забезпечення постситуаційного психологічного відновлення, що досягається організацією консультуванням і допомогою при професійних труднощах, в тому числі на основі методу кризової інтервенції, здійснення всіх видів психологічних послуг, пов'язаних зі стресом, індивідуальне та групове, а також сімейне, подружнє консультування.

Отже, враховуючи особливості службово-оперативної діяльності поліцейських в умовах ведення бойових дій, що характеризуються постійним перебуванням останніх у екстремальних ситуаціях, тобто в «особливо складних небезпечних ситуаціях, коли збігаються кілька несприятливих для людини умов і чинників ризику, що вимагають напруження всіх її фізичних і духовних сил для захисту її життя і здоров'я» [3, с. 29], необхідним є оновлення алгоритмів психологічної підготовки поліцейських та відновлення нормального психоемоційного стану. У такому випадку слід організувати практичне відпрацювання типових ситуацій оперативної обстановки, що викликана особливостями воєнного часу. Необхідно враховувати правове розширення повноважень поліцейських в умовах воєнного стану в Україні (Закон (проект № 7147) «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану»), де серед додаткових повноважень визначено оперативне розмінування (виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів), техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, у тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів, надходження повідомлень про виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, загрозу вибуху.

Список бібліографічних посилань

1. Особливості психологічної підготовки армій країн НАТО. URL: <https://bookster.com.ua/osoblyvosti-psykholohichnoi-pidhotovky-armii-krain-nato/> (дата звернення: 21.04.2022)

2. Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О. Основи психологічної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій: методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2015. 170
3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.

Отримано 23.04.2022

УДК 351.74:355.541(477)

ТОЛКАЧОВ С. М.,

*старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

ПУСТОВИЙ Ю. Ю.,

*викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

ХАРА С. Д.,

*курсант 4 курсу факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА – СКЛADOVA ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

Правоохоронці констатують значне зростання кількості зразків не зареєстрованої вогнепальної зброї у населення. Відповідно, зростає і кількість насильницьких злочинів, які здійснюються із застосуванням такої зброї. З огляду на це, працівники поліції під час несення служби, піддаються значно більшій небезпеці, ніж у більшості Європейських країн. Що викликає необхідність звертати особливу увагу на якість вогневої підготовки працівників, сталість навичок безпечного поводження зі зброєю та боєприпасами. Підвищений ризик зустрітися з озброєним правопорушником зумовлює нагальну потребу досконало володіти вогнепальною зброєю. Разом із тим, працівники поліції мають не лише набути зазначені навички, а ще й постійно тренуватися та напрацьовувати їх до автоматизму.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Вогнева підготовка» є матеріальна частина зброї, яка знаходиться на озброєнні в Національній поліції України, заходи безпеки при поводженні зі зброєю, затверджені Наказом МВС України № 70 від 01.02.2016 р., порядок та правила її застосування та використання, правові підстави та порядок застосування вогнепальної зброї передбачені Законом України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р., а також прийоми та правила стрільби з пістолета.

Варто зазначити, що табельна зброя в руках професіонала – дієвий засіб у боротьбі з кримінальними структурами, тому опанування стрільби, зокрема з пістолета, виступає важливим елементом у системі професійної підготовки поліцейських уже на перших етапах навчання. Враховуючи те, що вогнева підготовка є однією з основних дисциплін професійної службової підготовки поліцейських, відповідно вона спрямована на формування стійких навичок у поводженні з вогнепальною зброєю, навчання поліцейських діяти в умовах, пов'язаних із ефективним і правомірним її застосуванням. Професійне володіння поліцейськими вогнепальною зброєю в подальшому дозволить їм не тільки професійно виконувати свої обов'язки, але й в екстремальних випадках зберегти своє життя та життя інших людей від протиправних посягань злочинців.

Практика діяльності поліцейських показує, що в більшості випадків застосування зброї під час виконання поставлених перед ними завдань, здійснюється безпосередньо в русі або відразу після певних переміщень тіла стрілка (біг, стрибки, перекати, падіння).